

Στην σκακιέρα του βιβλικού «Θεού»

«Και ουκ έδωκεν Κύριος ο Θεός υμίν καρδιαν ειδέναι και οφθαλμούς βλέπειν και ώτα ακούειν έως της ημέρας ταύτης» (Δευτερονόμιο, 29: 3).

«Καρδιά βασιλέως εν χειρί Θεού, ου εάν θέλων νεύση εκεί έκλινεν αυτήν» (Παροιμίες, 21: 1).

«Μη έρει ο πληός τω κεραμεί τι ποιείς;» (Ησαΐας, 45: 9).

Πρόλογος

Πολλοί μελετούν την Βίβλο ως ένα ενιαίο βιβλίο. Όμως είναι λάθος. Δεν πρόκειται περί ενός αυτοτελούς βιβλίου, αλλά περί 49 **ανεξάρτητων** βιβλίων, που αργότερα και σταδιακά, έγιναν ένα. Τα επιμέρους αυτά βιβλία είναι γραμμένα από πολλούς διαφορετικούς συγγραφείς, με διαφορετικές ιδέες, που έζησαν σε διαφορετικές εποχές και περιοχές. Αυτά τα κείμενα στην συνέχεια **διασκευάστηκαν**, αλλάχτηκαν σε πολλά σημεία, προστέθηκαν και αφαιρέθηκαν στοιχεία. Για αυτόν τον λόγο, υπάρχουν αντίθετες απόψεις, ακόμα και για τα ίδια θέματα. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, πως όλα τα θεολογικά **αντικρουόμενα** ρεύματα εντός του Χριστιανισμού (το ένα αποκαλεί το άλλο “αιρετικό”), τόσο σήμερα όσο και στις απαρχές του, στηρίζουν την διδασκαλία τους στην Βίβλο.

Το θέμα το οποίο θα εξεταστεί στην μικρή αυτή μελέτη, αφορά τον **«απόλυτο προορισμό ή προκαθορισμό»**. Κατά την γνώμη μου, που θα στηριχθεί σε συγκεκριμένα βιβλικά χωρία, η διδασκαλία αυτή υποστηρίζεται από κάποιους συγγραφείς της Βίβλου. Αυτό όμως προϋποθέτει ότι δεν υπάρχει ελεύθερη βούληση στον άνθρωπο, ή έστω ότι ακόμα και αν υπάρχει η βούληση, δεν είναι ελεύθερη .

Οφείλω να διευκρινίσω κάποια πράγματα στο σημείο αυτό. Τα όσα θα γραφτούν παρακάτω **δεν** αντικατοπτρίζουν τις αντιλήψεις μου. Προσωπικά, δεν θα

μπορούσα ποτέ να δεχτώ έναν θεό, που προκαθορίζει άλλους ανθρώπους για «σωτηρία» και άλλους για «χαμό», επειδή έτσι το θέλει. Άδικο και παράλογο. Τα όσα θα γραφτούν, αποτελούν απλά μία παρουσίαση κάποιων βιβλικών χωρίων με έναν σύντομο σχολιασμό. Και σίγουρα, είναι μια άποψη της Βίβλου από τις πολλές που έχει. Διότι υπάρχουν εξίσου χωρία που μιλούν για το αντίθετο. Θα ήταν λάθος όμως να ερμηνεύουμε τα βιβλικά κείμενα με βάση το τι λένε άλλα κείμενα της Βίβλου, ή με βάση την δική μας προκατάληψη. Οφείλουμε να βλέπουμε αυτό που υπάρχει στο ίδιο το κείμενο. Αυτό που γράφει, αυτό και εννοεί. Κατά αυτόν τον τρόπο, τα χωρία δεν αναιρούνται από τα αντίθετά τους, απλά συνυπάρχουν.

Οι πιστοί λοιπόν, αντί να λάβουν υπόψη τους τις διαφορές, προσπαθούν να δικαιολογήσουν τα επίμαχα χωρία, διαστρεβλώνοντας το νόημά τους. Και καταλήγουν να «φτιάχνουν» μια Βίβλο, μία πίστη, δική τους-υποκειμενική.

Οφείλω επίσης να διευκρινίσω, ότι αυτό το «δόγμα», **δεν** υιοθετήθηκε από την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, ενώ ίχνη υπάρχουν στον Ρωμαιοκαθολικισμό και ακόμα συχνότερα συναντάται υπό την μια ή την άλλη μορφή στον Προτεσταντισμό.

Χωρίς να στοχεύω στην ιστορική παρουσίαση αυτής της θεολογίας, πρέπει να πω ότι ματαίως κάποιος θα ψάξει να βρει το «γιατί», εφόσον τόσο στην Βίβλο, όσο και στον Αυγουστίνο, τον Καλβίνο, και σε όσους την πρέσβευαν στην ιστορία, κανείς δεν δίνει μια λογική και πειστική απάντηση. Όλα αποδίδονται στην παντοδυναμία του θείου στοιχείου.

Χάριν ευκολίας, ταξιόμησα τα επίμαχα χωρία σε τέσσερις κατηγορίες:

- α)** στα χωρία που δείχνουν ότι ο Θεός δρα (άμεσα ή έμμεσα) παραπλανώντας όσους θέλει,
- β)** στα χωρία που δείχνουν ότι η πίστη, η μετάνοια, και το νοείν, δίδονται από τον Θεό,
- γ)** στα χωρία που δείχνουν τον απόλυτο προορισμό προς σωτηρία, και
- δ)** στα χωρία που δείχνουν τον απόλυτο προορισμό προς την απώλεια.

Τι δείχνει η βιβλική ιστορία του Ιώβ

Στην ιστορία του Ιώβ, έχουμε ένα πρώτο δείγμα που σχετίζεται με τον τίτλο του άρθρου. Έχουμε έναν δίκαιο και ευσεβή άνθρωπο, ο οποίος μπαίνει σε δοκιμασία από τον Διάβολο, κατά παραχώρηση του Θεού. Στο ομώνυμο βιβλίο παρατίθενται οι δύο διάλογοι μεταξύ Θεού και Διαβόλου. Χάριν της έρευνας, προσπερνάμε το

ερώτημα από πού ήξερε ο ανώνυμος συγγραφέας τους συγκεκριμένους διαλόγους που έλαβαν χώρα...στον ουρανό.

Πάει ο Διάβολος και λέει στον Θεό, ότι ο Ιώβ είναι μαζί σου επειδή εσύ του δίνεις. Αν του τα αφαιρέσεις, θα σε βλασφημήσει. Και τότε, ο Θεός επιτρέπει στον Διάβολο να του δώσει μία σειρά από δοκιμασίες, που πραγματικά έφεραν τον Ιώβ στα όριά του. Έφτασε στο σημείο να καταριέται την μέρα που γεννήθηκε, «*Μετά ταύτα ήνοιξεν ο Ιώβ το στόμα αυτού, και κατηράσθη την ημέραν αυτού. Και κατηράσατο την ημέραν αυτού λέγων· απόλοιτο η ημέρα εν η εγεννήθην*» (Ιώβ, 3: 1-3). Αρχικά, χάνει την τεράστια περιουσία του και τους δούλους του. Σκοτώνονται την ίδια μέρα τα δέκα παιδιά του (Ιώβ, 1: 13-19). Αργότερα, θα κάθεται σε κοπριά και θα ξύνεται με ένα όστρακο. Θα χάσει την υπόληψή του και θα τον περιγελούν. Ούτε στον ύπνο του θα βρίσκει ανάπαυση. Ο Διάβολος ξαναπάει στον Κύριο, και ο Κύριος του **παραδίδει τον Ιώβ**, πλην της ψυχής του (Ιώβ, 2: 6).

Αλλά γιατί όλο αυτό; Ο Θεός δεν ξέρει τον Ιώβ; Δεν ξέρει την καρδιά του; Μήπως για να μάθει ο Ιώβ τις αντοχές του; Όπως προκύπτει από την διήγηση, ο Ιώβ ήταν ένας άνθρωπος που είχε επίγνωση του εαυτού του. Όπως επίσης, δεν είχε ανάγκη από κάποια θεία παιδεία, εφόσον παρουσιάζεται από την αρχή ως δίκαιος που απέχει από το κακό.

Γιατί ο Θεός να συζητά με τον Διάβολο, εν αγνοία του δοκιμαζόμενου Ιώβ; Γιατί να προσπαθεί ο Θεός να αποδείξει στον Διάβολο ότι ορθά ευλογεί τον Ιώβ; Γιατί να δίνει λογαριασμό ο παντοκράτορας σε ένα κτίσμα; Συμβαίνουν λοιπόν πράγματα στην ζωή του Ιώβ, **στημένα από τον διάβολο και επιτρεπόμενα από το Θεό**, χωρίς να ξέρει ο Ιώβ το γιατί. Σαν **στοίχημα** Θεού και διαβόλου, περί του Ιώβ. Ο Ιώβ παίρνει μέρος σε ένα «παιχνίδι» χωρίς να το ξέρει και χωρίς να το έχει επιλέξει. Σαν πιόνι σε νοητή σκακιέρα που έχει δύο παίκτες· τον Θεό και τον Διάβολο.

Ορισμένα από τα χωρία που δείχνουν ότι ο Θεός παραπλανά

«Πλανών έθνη και απολλύων αυτά» (Ιώβ, 12: 23).

«διαλλάσσω καρδιάς αρχόντων γης επλάνησεν δε αυτούς» (Ιώβ, 12: 24).

Σχόλιο: Σε αυτά τα εδάφια, μιλάει ο Ιώβ, και εκφράζει την παντοδυναμία του Θεού. Μέσα στην άπειρη δύναμή του, πλανά έθνη, τα οδηγεί στον χαμό, πλανά τους άρχοντες της γης. Σε κανένα σημείο του κεφαλαίου δεν αναφέρεται κάποιος

άλλος λόγος, πέρα από την παντοδυναμία. Στο ίδιο κεφάλαιο αναφέρεται επίσης: «*Παρ' αυτώ σοφία και δύναμις αυτώ βουλή και σύνεσις*» (Ιώβ, 12: 13). Σοφία, δύναμις, βουλή, και σύνεση, τα στοιχεία που δείχνουν την απόλυτη θεία κυριαρχία. Σε αυτά τα έθνη, όλοι είχαν κακή πρόθεση; Πλανά μαζικά λοιπόν.

«και ο προφήτης εάν πλανηθή και λαλήση εγώ Κύριος πεπλάνηκα τον προφήτην εκείνον και εκτενώ την χείρα μου επ' αυτόν και αφανιώ αυτόν εκ μέσου του λαού μου Ισραήλ» (Ιεζεκιήλ, 14: 9).

*«Και είπεν ουχ ούτως· ακούσατε λόγον Κυρίου· είδον τον Κύριον καθήμενον επί θρόνου αυτού και πάσα δύναμις του ουρανού ειστήκει εκ δεξιών αυτού και εξ αριστερών αυτού. Και είπεν Κύριος· τις απατήσει τον Αχαάβ βασιλέα Ισραήλ και αναβήσεται και εσίται εν Ραμώθ Γαλαάδ· και είπεν ούτος ούτως και ούτος είπεν ούτως και εξήλθεν το πνεύμα και έστη ενώπιον Κυρίου και είπεν· εγώ απατήσω αυτόν. Και είπεν Κύριος εν τίνι· και είπεν· εξελεύσομαι και έσομαι πνεύμα ψευδές εν στόματι πάντων των προφητών αυτού, και είπεν· **απατήσεις και δυνήση έξελθε και ποιήσον ούτως**· και νυν ιδού **έδωκεν Κύριος πνεύμα ψευδές εν στόματι πάντων των προφητών σου τούτων** και Κύριος ελάλησεν επί σε **κακά**»* (Β' Χρονικών, 18: 18-22).

Σχόλιο: Εδώ, ίσως ισχυριστεί κανείς, ότι ο Θεός αφήνει τον άνθρωπο στις επιλογές του. Δεν θα υπήρχε πρόβλημα αν όντως αυτό συνέβαινε. Όμως, δεν συμβαίνει αυτό. Ο Θεός φέρεται να δρα παραπλανητικά. Δεν αφήνει απλά, αλλά βοηθά στην πλάνη.

*«ότι **πεπότικεν υμάς Κύριος πνεύματι κατανύξεως και καμμύσει τους οφθαλμούς αυτών** και των προφητών αυτών και των αρχόντων αυτών οι ορώντες τα κρυπτά»* (Ησαΐας, 29: 10).

*«Τι ουν; Ο επιζήτει Ισραήλ, τούτο ουκ επέτυχεν, η δε εκλογή επέτυχεν· οι δε λοιποί **επωρώθησαν**, καθώς γέγραπται· **έδωκεν αυτοίς ο Θεός πνεύμα κατανύξεως, οφθαλμούς του μη βλέπειν και ώτα του μη ακούειν**, έως της σήμερον ημέρας»* (Προς Ρωμαίους, 11: 7-8).

Σχόλιο: Κι εδώ, φαίνεται εξίσου η παραπλανητική δράση του Θεού. Ο Θεός θα «καμμύσει», δηλαδή θα κλείσει τα μάτια και θα πωρώσει τις καρδιές. Την ρήση του Ησαΐα, που αναφέρεται για την εποχή του Ησαΐα, την χρησιμοποιεί ο Παύλος για να δικαιολογήσει την αρνητική στάση των Ισραηλιτών απέναντι στον «Χριστό», την εποχή του. Θεωρώ ότι κατοχυρώνεται εύκολα από όλα τα

παραπάνω εδάφια, ότι ο Θεός παρουσιάζεται να πλανά, είτε κάποιος έχει ήδη πάρει μια απόφαση, είτε όχι.

Ορισμένα χωρία που δείχνουν ότι η πίστη, η μετάνοια, και το νοείν, είναι δώρα του Θεού

Θεωρώ ότι αυτή η δεύτερη ενότητα, είναι η πιο σημαντική του άρθρου. Και αυτό γιατί υπάρχουν σαφή χωρία που δείχνουν ότι η πίστη, η μετάνοια, και το νοείν, είναι δώρα από τον Θεό. Και μάλιστα, χωρίς να μεσολαβεί κάπου η «βούληση του ανθρώπου». Σαφώς, υπάρχουν και εδάφια που δείχνουν το αντίθετο. Αυτά όμως δεν αναιρούν τα συγκεκριμένα που θα εξετάσουμε εδώ...

*«Τη γαρ χάριτι έστε **σεσωσμένοι δια της πίστεως**· και τούτο **ουκ εξ υμών, Θεού το δώρον· ουκ εξ έργων**, ίνα μη τις καυχήσηται. Αυτού γαρ εσμέν ποίημα, **κτισθέντες εν Χριστώ Ιησού επί έργοις αγαθοίς, ος προητοίμασεν ο Θεός ίνα εν αυτοίς περιπατήσωμεν**» (Προς Εφεσίους, 2: 8-10).*

Σχόλιο: Κατά τους ειδικούς, η επιστολή αυτή δεν είναι του Παύλου. Ο άγνωστος συντάκτης απευθύνεται σε πιστούς, και τους λέει ότι η σωτηρία που έλαβαν συντελέστηκε με την πίστη και την χάρη. «Τούτο», δεν είναι από τα έργα μας, αλλά είναι δώρο του Θεού. Ποιό «τούτο» όμως; Εννοεί την χάρη, την σωτηρία ή την πίστη; Όπως παρατηρούμε στο εδάφιο, ο συντάκτης δεν τα ξεχωρίζει. Αν εννοούσε την χάρη, ή την πίστη, ή την σωτηρία, θα έλεγε «τούτη», ή θα διευκρίνιζε. Γράφοντας «τούτο», εννοεί όλο αυτό ως ένα πράγμα. Θεωρεί ότι η χάρη, η πίστη και η σωτηρία πάνε μαζί και είναι δώρο του Θεού, χωρίς τα έργα μας, για να αποκλειστεί κάθε καύχηση. Οι λέξεις που χρησιμοποιεί, «ποίημα», «κτισθέντες», «προητοίμασεν», δεν δείχνουν την ανθρώπινη συμμετοχή. Το «*οις προητοίμασεν ο Θεός ίνα εν αυτοίς περιπατήσωμεν*», δείχνει ότι ακόμα και μετά την σωτηρία, ο Θεός έχει ήδη προετοιμάσει μια οδό καλών έργων, για να περπατήσει ο πιστός. Αυτά, αφού είναι προετοιμασμένα, άρα δεν είναι στην βουλή του ανθρώπου.

Για να κατανοηθεί καλύτερα το πνεύμα του συντάκτη της επιστολής, ας δούμε τι γράφει στο πρώτο κεφάλαιο της ίδιας επιστολής...

*«**Εξελέξατο** ημάς εν αυτώ **προ καταβολής κόσμου** είναι ημάς αγίους και αμώμους κατενώπιον αυτού, εν αγαπη, **προορίσας** ημάς εις υιοθεσίαν δια Ιησού Χριστού εις αυτόν, κατά την ευδοκία **του θελήματος αυτού**» (1: 4-5).*

Τί λέει το χωρίο; Ότι ο Θεός διάλεξε τους πιστούς **πριν** δημιουργηθεί ο κόσμος,

και τους **προόρισε** για την υιοθεσία (μέσω της πίστης), σύμφωνα με το θέλημά του. Επομένως, η εκλογή, ο προορισμός, η σωτηρία, η χάρις, η πίστη, τα καλά έργα που έπονται, όλα είναι δώρα και βρίσκονται στην προαιώνια **βουλή** του Θεού.

Στην ίδια πάλι επιστολή, αναφέρεται: **«εκκληρώθημεν προορισθέντες κατά πρόθεσιν του τα πάντα ενεργούντος κατά την βουλήν του θελήματος αυτού»** (1: 11).

Οι πιστοί λοιπόν, πήραν κληρονομιά, αφού προορίστηκαν κατά την πρόθεση του Θεού, ο οποίος ενεργεί τα πάντα σύμφωνα με το θέλημά του.

Τα χωρία αυτά, είναι ικανά να κλείσουν τα στόματα όσων εξακολουθούν να νομίζουν ότι η «ελεύθερη βούληση» του ανθρώπου παίζει κάποιον ρόλο. Ίσως όμως ρωτήσει κάποιος: «Και τότε, αν είναι όλα στημένα, γιατί να χρειάζεται η πίστη;». Γιατί έτσι είναι το θέλημα του Θεού, απαντά ο συντάκτης της προς Εφεσίους επιστολής.

Περνάμε σε άλλο χωρίο...

«Ουχ ότι ικανοί εσμέν αφ' εαυτών λογίσασθαι τι ως εξ εαυτών, αλλ' η ικανότης ημών εκ του Θεού» (Β΄ Προς Κορινθίους, 3: 5).

Σχόλιο: Ο Παύλος, αναφέρει ότι δεν μπορούμε από μόνοι μας να καταλάβουμε κάτι, αλλά η ικανότητά μας είναι από τον Θεό. Ο Παύλος απευθύνεται στους πιστούς. Οι πιστοί λαμβάνουν την ικανότητα να νοούν (την πίστη προφανώς) από τον Θεό. Δεν είναι ικανοί από μόνοι τους. Σαφέστατο. Άρα, όσοι νοούν λιγότερο ή και καθόλου, δεν είναι επειδή δεν θέλουν, αλλά επειδή έτσι τους δίνει ο Θεός.

«Και είπον οι απόστολοι τω Κυρίω· πρόσθες ημίν πίστιν» (Κατά Λουκάν, 17: 5).

Σχόλιο: Εδώ, έχουμε ένα αίτημα των αποστόλων προς τον Ιησού. Του ζητούν να τους αυξήσει την πίστη. Και ο Ιησούς δεν τους διορθώνει. Άρα, είναι σωστό ως αίτημα. Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι οι μαθητές είχαν ήδη πίστη. Το ότι ζητούν όμως αύξηση πίστεως, δεν σημαίνει ότι είναι κάτι πέραν από τις δυνάμεις τους; Διαφορετικά, δεν θα του ζητούσαν. Επίσης, άξιον απορίας είναι, πως ζητούν περισσότερη πίστη, ενώ έχουν δει τόσα «θαύματα». Άρα, ο Ιησούς προσθέτει στον άνθρωπο κάτι που δεν μπορεί από μόνος του. Γιατί όμως να μην δίνει σε όλους το ίδιο μέτρο πίστης;

«Λέγω γαρ δια της χάριτος της δοθείση μοι παντί τω όντι εν υμίν, μη υπερφρονείν παρ' ο δει φρονείν, αλλά φρονείν εις το σωφρονείν, **εκάστω ως ο Θεός εμέρισε μέτρον πίστεως**» (Προς Ρωμαίους, 12: 3).

Σχόλιο: Ο Παύλος απευθύνεται σε πιστούς, και λέει ότι ο Θεός μερίζει το μέτρο της πίστεως. Οι δικαιολογίες ότι ο Θεός μοιράζει ανάλογα με την καρδιά του ανθρώπου, αποτελούν απολογητικές δικαιολογίες, και δεν αναφέρονται πουθενά.

«Ακούσαντες δε ταύτα ησύχασαν και εδόξαζον τον Θεόν, λέγοντες· Και εις τα έθνη λοιπόν **έδωκεν ο Θεός την μετάνοιαν εις ζωήν**» (Πράξεις Αποστόλων, 11: 18).

Σχόλιο: Σύμφωνα με τον συγγραφέα των «Πράξεων», ο Θεός δίνει την μετάνοια. Αφού την δίνει, γιατί δεν μετανοούν όλοι; Προφανώς, επειδή την δίνει επιλεκτικά. Δεν υπάρχει άλλη εξήγηση. Δεν λέει ότι «δίνει την ευκαιρία της μετανοίας», αλλά την ίδια την μετάνοια.

«ότι υμίν **εχαρίσθη** το υπέρ Χριστού, ου μόνον το **εις αυτόν πιστεύειν**, αλλά και το υπέρ αυτού **πάσχειν**» (Προς Φιλιππησίους, 1: 29).

Σχόλιο: Πάλι ο Παύλος, λέει στους πιστούς ότι η πίστη τους έχει χαρισθεί. Που σημαίνει λογικά, ότι όποιος δεν πιστεύει, απλά δεν του έχει χαριστεί. Και αυτό αποτελεί και μία εξήγηση, γιατί «έβλεπαν θαύματα» οι Φαρισαίοι και δεν πίστευαν. Είτε ήταν στημένα, είτε δεν τους είχε χορηγηθεί η πίστη άνωθεν.

Ορισμένα χωρία που δείχνουν τον απόλυτο προορισμό προς σωτηρία
«**Επίστευσαν όσοι ήσαν τεταγμένοι εις ζωήν αιώνιον**» (Πράξεις Αποστόλων, 13: 48).

Σχόλιο: Εδώ συνδέεται άμεσα η πίστη με τον προορισμό. Όσοι δεν ήσαν «τεταγμένοι», δεν πίστεψαν. Ο συγγραφέας θα μπορούσε να αποφύγει αυτή την φράση και να πει κάτι άλλο. Κάτι πιο ξεκάθαρο. Όπως για παράδειγμα, «πίστεψαν όσοι ήθελαν και μετανόησαν». Τότε, πράγματι, θα λέγαμε ότι ο Θεός άπλωσε το χέρι του και ο άνθρωπος δέχτηκε. Δεν λέει όμως αυτό. Αναφέρεται σε ήδη καθορισμένα πράγματα.

«Πέτρος, απόστολος Ιησού Χριστού, **εκλεκτοίς παρεπιδήμοις διασποράς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ασίας, και Βιθυνίας, κατά πρόγνωσιν Θεού Πατρός**» (Α΄ Επιστολή Πέτρου, 1: 1-2).

Σχόλιο: Στην πλαστή αυτή επιστολή, που δεν είναι του Πέτρου κατά τους ειδικούς, ο συγγραφέας απευθύνεται στους πιστούς, οι οποίοι είναι «εκλεκτοί» σύμφωνα με την «πρόγνωση» του Θεού Πατρός.

Στην «Β΄ Επιστολή Πέτρου», η οποία πιστεύεται ότι είναι γραμμένη από τον ίδιο πλαστογράφο, αναφέρεται: *«Συμεών Πέτρος, δούλος και απόστολος Ιησού Χριστού, τοις ισότιμον ημίν λαχούσι πίστιν εν δικαιοσύνη του Θεού ημών και του σωτήρος Ιησού Χριστού»* (1: 1).

Εδώ, λέει ότι η πίστη «έλαχε» στους πιστούς. Όταν κάτι μας «λαχαίνει», τότε μας συμβαίνει με τρόπο τυχαίο ή με κλήρωση. Και σίγουρα δεν μετέχει κάπου η πρόθεση του ανθρώπου. Συνεπώς, οι πιστοί εκλέγονται τυχαία, κατά την πρόγνωση του Θεού. Αυτά που ισχυρίζονται οι απολογητές, ότι η πρόγνωση έχει να κάνει με τις κινήσεις που θα κάνει ο άνθρωπος και τις οποίες γνωρίζει από τα πριν ο Θεός, δεν ευσταθούν, διότι η πίστη είναι λαχνός.

«Ότε δε ευδόκησεν ο Θεός ο αφορίσας με εκ κοιλίας μητρός μου και καλέσας δια της χάριτος αυτού» (Προς Γαλάτας, 1: 15)

Σχόλιο: Ο Παύλος, υπερασπιζόμενος την «ουρανόθεν» κλήση του, λέει ότι ο Θεός τον ξεχώρισε ενώ ήταν στην κοιλιά της μητέρας του, και τον κάλεσε. Δεν λέει ότι τον κάλεσε ενώ ήταν έμβρυο, διότι κάτι τέτοιο φυσικά δεν γίνεται. Εκεί, κατά τον Παύλο, τον ξεχώρισε. Δηλαδή, ο Θεός μονομερώς και αυθαιρέτως, τον «αφόρισε» και τον κάλεσε αργότερα, όπως βλέπουμε να το ομολογεί ο ίδιος ο Παύλος, ενώ δίωκε τους χριστιανούς στον δρόμο για την Δαμασκό. Θα μπορούσε ο Παύλος να αρνηθεί; Όχι, όπως λέει ο ίδιος (Πράξεις Αποστόλων, 26: 19). Ακόμα, ας σκεφτούμε ότι μια τέτοια διδασκαλία, θα χρησίμευε στον Παύλο για να δικαιολογήσει την «αποστολή» του. Αν τον θέτει ο Θεός, ποιος μπορεί να μην τον δεχτεί;

«Εγώ οίδα ους εξελεξάμην· αλλ' ίνα η γραφή πληρωθή, ο τρώγων μετ' εμού τον άρτον επήρεν επ' εμέ την πτέρνα αυτού» (Κατά Ιωάννην, 13: 18).

Σχόλιο: Ο Ιησούς διάλεξε τους αποστόλους. Αλλά **με σκοπό** να «εκπληρωθεί» η Γραφή, βγήκε ο Ιούδας προδότης. Το «ίνα η γραφή πληρωθή», δηλαδή «για να εκπληρωθεί η Γραφή», είναι το κλειδί για να κατανοήσουμε πως κατασκευάζονται οι «προφητείες».

Εφόσον, σύμφωνα με το εδάφιο, ο Ιησούς ξέρει ποιους διάλεξε (και τον Ιούδα), και

ο Ιούδας πρόδωσε **για να εκπληρωθεί η Γραφή**, είναι εύκολο το συμπέρασμα ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία «σκακιέρα».

Στο ίδιο ευαγγέλιο, πάλι ο Ιησούς φέρεται να λέει: **«ουχ υμείς με εξελέξασθε, αλλ' εγώ εξελεξάμην υμάς»** (15: 16).

Ξεκάθαρο το εδάφιο! Δεν διάλεξαν οι μαθητές τον Ιησού, αλλά ο Ιησούς τους μαθητές. Πού είναι η βούληση του ανθρώπου εδώ; Πουθενά. Επίσης, με βάση το εδάφιο αυτό, δεν διάλεξε ο Ιούδας τον Ιησού, αλλά ο Ιησούς τον Ιούδα, αν και υποτίθεται ότι γνώριζε τι θα συμβεί. Είτε δεν γνώριζε ο Ιησούς, είτε...γνώριζε.

«Ο δε είπεν· υμίν δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού, τοις δε λοιποῖς εν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μη βλέπωσι και ακούοντες μη συνιώσιν» (Κατά Λουκάν, 8: 10).

Σχόλιο: Ξεκάθαρος ο Ιησούς. Σε άλλους είναι δοσμένο να γνωρίζουν και σε άλλους όχι. Μάλιστα στους δεύτερους όλα λέγονται με παραβολές, με σκοπό («ίνα») ενώ βλέπουν να μην βλέπουν και ενώ ακούν να μην καταλαβαίνουν. Ουδέποτε στα ευαγγέλια ο Ιησούς εξηγεί τις παραβολές στον κόσμο. Πάντα στους ακολούθους του. Τόσα πλήθη, κανένας δεν ενδιαφέρονταν για την ερμηνεία;

«Μετά φόβου και τρόμου την εαυτών σωτηρίαν κατεργάζεσθε· Ο Θεός γαρ εστίν ο ενεργών εν υμίν και το θέλειν και το ενεργείν υπέρ της ευδοκίας» (Προς Φιλιππησίους, 2: 12-13).

Σχόλιο: Ποιό το νόημα, να εργάζεται κάποιος την σωτηρία του με φόβο και τρόμο, από την στιγμή που ο Θεός είναι εκείνος που ενεργεί μέσα μας το να θέλουμε και το να ενεργούμε; Πράγματι, αυτό είναι αντιφατικό. Ίσως όμως και να εξυπηρετούσε τον Παύλο την δεδομένη στιγμή. Διότι, λέγοντας να εργάζονται την σωτηρία τους, ουσιαστικά τους λέει να μην απομακρυνθούν από την κοινότητα και να μην αντιλέγουν. Για να συνεχίσει ο Θεός να ενεργεί μέσα τους την θέληση και την ενέργεια υπέρ του θελήματός του, θα έπρεπε και εκείνοι να μένουν προσηλωμένοι. Να φοβούνται τον Θεό, μην και σταματήσει να ενεργεί μέσα τους το «θέλειν» και το «ενεργείν».

«Οίδαμεν δε ότι τοις αγαπώσι τον Θεόν πάντα συνεργεί εις αγαθόν, τοις κατά πρόθεσιν κλητοῖς ούσιν· ὅτι ους προέγνω, και προώρισε συμμόρφους της εικόνας του Υιού αυτού, εις το είναι αυτόν πρωτότοκον εν πολλοῖς αδελφοῖς· ους δε προώρισε, τούτους και εκάλεσε, και ους εκάλεσε, τούτους και εδικαίωσεν,

ους δε εδικαίωσε, τούτους και εδόξασε» (Προς Ρωμαίους, 8: 28-30).

Σχόλιο: Ο Παύλος παρουσιάζει συνοπτικά, το πώς λειτουργεί ο Θεός. Παρατηρούμε ότι «όσοι αγαπούν τον Θεό», ονομάζονται επίσης και «κατά πρόθεση κλητοί». Κλητός, είναι εκείνος που καλείται από κάποιον. Στην προκειμένη περίπτωση, ο καλών είναι ο Θεός, και ο καλούμενος είναι ο άνθρωπος.

Στο εδάφιο αυτό, δεν φαίνεται κάπου να προηγείται η αγάπη του ανθρώπου στον Θεό, ώστε ο Θεός να δει αυτήν την διάθεση του ανθρώπου και να τον καλέσει. Παρουσιάζονται ταυτόχρονα. Η θεολογία ισχυρίζεται ότι ο Θεός είναι έξω από τον χρόνο και γνωρίζει από τα πριν. Όμως, το εδάφιο είναι ξεκάθαρο· η κλήση είναι σύμφωνα με την πρόθεση του Θεού. Προγνωρίζει ο Θεός όσους καλεί κατά την πρόθεσή του, και τους προορίζει. Έπειτα τους καλεί, τους δικαιώνει, και τους φτάνει στον λεγόμενο δοξασμό, που στην θεολογική γλώσσα σημαίνει την κατά χάρη ομοίωση με τον Θεό. Που είναι η συνειδητή μετοχή του ανθρώπου;

«Ουδείς δύναται ελθείν προς με, εάν μη ο Πατήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόν»
(Κατά Ιωάννην, 6: 44).

Σχόλιο: Ξεκάθαρο και αυτό το εδάφιο.

Το 17 κεφάλαιο του ίδιου ευαγγελίου, είναι άκρως αποκαλυπτικό. Ο συγγραφέας βάζει τον Ιησού να επαναλαμβάνει την φράση «δέδωκας» αρκετές φορές...

«ίνα παν ο δέδωκας αυτώ δώση αυτοίς ζωήν αιώνιον» (στ. 2).

«Εφανέρωσά σου το όνομα τοις ανθρώποις ους δέδωκάς μοι εκ του κόσμου. Σοι ήσαν και εμοί αυτούς δέδωκας» (στ. 6).

Μάλιστα, στην προσευχή του δεν παρακαλεί για όλους, αλλά μόνο για όσους του έδωσε ο Πατέρας.

«Εγώ περί αυτών ερωτώ· ου περί του κόσμου ερωτώ, αλλά περί ων δέδωκάς μοι, ότι σοι εισί» (στ. 9).

«Ους δέδωκάς μοι εφύλαξα, και ουδείς εξ αυτών απώλετο ει μη ο υιός της απωλείας, ίνα η γραφή πληρωθή» (στ. 12).

Φύλαξε όσους του έδωσε ο Πατέρας, εκτός τον Ιούδα, που αναφέρεται ως γιος της απώλειας. Αλλά γιατί του έδωσε και τον Ιούδα, εφόσον τον πρόδωσε; «ίνα η γραφή πληρωθή». Με σκοπό («ίνα») να εκπληρωθεί η γραφή! Έχουμε ή όχι, μια «σκακίερα» με αντίπαλο τον Διάβολο και πιόνια «πιστούς»-«απίστους»;

«Δούναι την ψυχήν αυτού λύτρον αντί **πολλών**» (Κατά Ματθαίον, 20: 28).

Σχόλιο: Με βάση τον συγγραφέα του ευαγγελίου, ο Χριστός ήρθε για να δώσει την ψυχή του (ζωή του) «λύτρον» αντί πολλών. Γιατί δεν λέει «όλων»; Γιατί υπάρχει ένα μέρος της ανθρωπότητας, πάντα με βάση το συγκεκριμένο εδάφιο, για το οποίο ο Χριστός δεν έκανε τίποτα.

«του σώσαντος ημάς και καλέσαντος κλήσει αγία, ου κατά τα έργα ημών, αλλά **κατ' ιδίαν πρόθεσιν και χάριν**» (Β' Τιμοθέου, 1: 9).

Σχόλιο: Ξεκάθαρο, ότι η σωτηρία και η κλήση γίνονται από την πρόθεση και χάρη του Θεού. Όχι μόνο η σωτηρία, αλλά και η κλήση.

Στο «κατά Ιωάννην» ευαγγέλιο στο δέκατο κεφάλαιο, όταν συνάντησαν οι Ιουδαίοι τον Ιησού στο ιερό, στην στοά του Σολομώντος, τον κύκλωσαν και τον ρώτησαν να πει καθαρά αν αυτός ήταν ο Χριστός. Μάλιστα, φαίνεται από την διήγηση ότι ρωτούν με ειλικρίνεια. «Έως πότε την ψυχήν ημών αίρεις· ει συ ει ο Χριστός, ειπέ ημίν παρρησία» (στ. 24). Ο Ιησούς όμως δεν απάντησε ευθέως. Στην αρχή, τους είπε ότι τους το είχε πει, αλλά εκείνοι δεν τον πίστευαν, αν και έβλεπαν τα έργα του. Και μετά τους λέει το εξής: **«υμείς ου πιστεύετε· ου γαρ έστε εκ των προβάτων των εμών»** (στ. 26). Γιατί δεν πιστεύουν; Διότι δεν είναι τα πρόβατα του Ιησού. Συνεπώς, υπάρχουν συγκεκριμένοι άνθρωποι που είναι ή δεν είναι από τα πρόβατά του. Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι η πίστη ή η απιστία είναι η έκφραση της ελεύθερης βούλησής τους. Τότε, γιατί δεν τους καλεί σε μετάνοια; Γιατί τους θέτει εκτός με μία μονοκονδυλιά; Η απάντηση είναι απλή· είναι προκαθορισμένοι.

Συνεχίζοντας, αναφέρει ότι «δίδωμι αυτοίς ζωήν αιώνιον και **ου μη απολούνται εις τον αιώνα** και ουχ αρπάσει τις αυτά εκ της χειρός μου. Ο Πατήρ μου ος δέδωκεν μοι **μείζων πάντων εστί**» (στ. 28-29).

Εφόσον είναι προκαθορισμένοι και δοσμένοι, δεν θα χαθούν ποτέ. Και αυτά στηρίζονται στην παντοδυναμία του Θεού.

Στο ίδιο ευαγγέλιο, κεφάλαιο 12, ο συγγραφέας εξηγεί ότι δεν μπορούσαν να πιστεύουν διότι ο Θεός τύφλωσε τα πνευματικά τους μάτια και έκανε πέτρα την καρδιά τους με σκοπό («ίνα») να μην μετανοήσουν.

«Δια τούτο **ουκ ηδύναντο πιστεύειν** ότι πάλιν είπεν Ησαΐας, **Τετύφλωκεν** αυτών τους οφθαλμούς και **πεπώρωκεν** αυτών την καρδίαν **ίνα** μη ίδωσι τοις

οφθαλμοίς και νοήσωσιν τη καρδία και επιστραφώσιν και ιάσωμαι αυτούς» (στ. 39-40).

Ορισμένα χωρία που δείχνουν τον απόλυτο προορισμό προς απώλεια

Κατά τον ίδιο τρόπο, εξετάζονται τα αντίστοιχα χωρία που μιλούν για την απώλεια. Πρέπει να θυμόμαστε πάντα ότι δεν πρέπει να ερμηνεύουμε τα εδάφια με βάση την δική μας προκατάληψη, αλλά πρέπει να τα βλέπουμε «γυμνά», σε συνάφεια πάντα με το πνεύμα του κεφαλαίου.

«Έλεγεν αυτοίς· υμίν δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού· εκείνοις δε τοις έξω εν παραβολαίς τα πάντα γίνεται, ίνα βλέποντες βλέπωσι και μη ίδωσι, και ακούντες ακούωσι και μη συνιώσι, μήποτε επιστρέψωσι και αφεθή αυτοίς τα αμαρτήματα» (Κατά Μάρκον, 4: 11-12).

Εδώ, ο Ιησούς εξηγεί τον λόγο που μιλούσε με παραβολές· για να μην καταλαβαίνουν. Όσο παράδοξο και αν είναι, αυτό λέει. Δεν έχουμε καμία περίπτωση όπου ο Ιησούς να εξηγεί τις παραβολές του στους έξω. Πάντα τις εξηγεί στους μαθητές, που –για να μην ξεχνιόμαστε- εκείνος τους διάλεξε κι όχι το αντίθετο, σύμφωνα με τα ίδια τα λόγια του Ιησού που είδαμε και παραπάνω. «Χωρίς δε παραβολής ουκ ελάλει αυτοίς τον λόγον· κατ' ιδίαν δε τοις μαθηταίς αυτού επέλυε πάντα» (Κατά Μάρκον, 4: 34).

«προσκοπτουσιν τω λογω απειθουντες εις ο και ετεθησαν» (Β΄ Επιστολή Πέτρου, 2: 7-8).

Σχόλιο: Αναφέρεται στους απειθείς και λέει ότι «ετέθησαν» σε αυτό. Κατά τον άγνωστο συγγραφέα της επιστολής, εκείνος που δεν πείθεται από το χριστιανικό κήρυγμα, εκδηλώνει φαινομενικά την «βούλησή» του, διότι έτσι έχει τεθεί.

Στην περικοπή από την «**Προς Ρωμαίους**» επιστολής του Παύλου, **κεφάλαιο 9, εδάφια 10-24**, φαίνεται πάλι καθαρά η μηδενική αξία της «ελευθέρας» βουλήσεως.

Ο Θεός αγάπησε τον απατεώνα Ιακώβ και μίσησε τον ηθικότερο Ησαύ, πριν τα παιδιά προλάβουν να πράξουν κάτι. «*Μήπω γαρ γεννηθέντων μηδέ πραξάντων τι αγαθόν ή κακόν ίνα η κατ' εκλογήν του Θεού πρόθεσις μένη ουκ εξ έργων αλλ' εκ του καλούντος*» (στ. 11). Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι ο Θεός, ως πάνσοφος, είχε δει από πριν το μέλλον. Συνεπώς, η «κατ' εκλογήν πρόθεση» ήταν δίκαιη, παρότι ακόμα δεν είχαν πράξει κάτι κακό ή καλό. Όμως, αυτό

καταρρίπτεται πολύ εύκολα από την ίδια την ιστορία που αναφέρεται στην Βίβλο, συγκεκριμένα στο βιβλίο «Γένεση», κεφάλαια 25-35.

Πολύ περιληπτικά, μπορούμε να πούμε τα εξής: ο Ησαύ ως πρωτότοκος, είχε τα «πρωτοτόκια», δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος της πατρικής κληρονομιάς αλλά και την πνευματική ευλογία. Κάποια στιγμή κι ενώ ήταν πεινασμένος και κουρασμένος, ήρθε στο σπίτι και βρήκε τον αδελφό του να μαγειρεύει φακή. Του ζήτησε να του δώσει να φάει κι ο Ιακώβ ως αντάλλαγμα, του ζήτησε τα πρωτοτόκια. Ο Ησαύ, όντας σε ανάγκη και κάπως απερίσκεπτα, του τα έδωσε «για ένα πιάτο φακής». Ωστόσο, σημασία έχει ότι ο Ιακώβ εκμεταλλεύτηκε την αδυναμία του αδελφού του. Αργότερα, με την βοήθεια της μάνας του της Ρεβέκκας, μεταμφιέζεται στον αδελφό του, που ήσαν δίδυμοι, και εξαπατά τον πατέρα του τον Ισαάκ που ήταν μεγάλος σε ηλικία και δεν έβλεπε καλά. Έτσι, κλέβει την ευλογία που προορίζονταν για τον πρωτότοκο. Όταν το έμαθε ο Ησαύ, μίσησε τον Ιακώβ, και ο Ιακώβ πρόλαβε και έφυγε μακριά. Όταν πέρασαν πολλά χρόνια, και στο μεταξύ είχε «ευλογηθεί» από τον Θεό, αποφάσισε να γυρίσει πίσω στο πατρικό σπίτι. Αλλά φοβόταν πολύ τον Ησαύ. Ωστόσο, όταν συναντήθηκαν τα δύο αδέρφια, ο Ησαύ είχε ήδη συγχωρέσει τον Ιακώβ. Ο Ιακώβ τον πλησίασε προσκυνώντας τον επτά φορές, και ο Ησαύ τον αγκάλιασε και τον καταφιλούσε. Όταν ο Ιακώβ πρόσφερε πολλά δώρα στον Ησαύ για να τον καλοπιάσει, ο Ησαύ δεν τα δέχτηκε, διότι είπε ότι είχε ήδη και αυτός πολύ περιουσία. Αν ο Θεός μίσησε τον Ησαύ και αγάπησε τον Ιακώβ, όπως ξεκάθαρα αναφέρεται στο βιβλίο «Μαλαχίας», τότε δύο μπορεί να συμβαίνουν: α) είτε ο Θεός αδικεί μη γνωρίζοντας το μέλλον, είτε β) αδικεί αν και γνωρίζει το μέλλον.

Και συνεχίζει ο Παύλος με άλλο ένα βιβλικό παράδειγμα, αυτό του Φαραώ επί εποχής Μωυσή...

*«Τω Μωυσή γαρ λέγει· ελεήσω ον αν ελεώ και οικτειρήσω ον αν οικτείρω. **Άρα ουν ου του θέλοντος ουδέ του τρέχοντος αλλά του ελεούντος Θεού**» (στ. 15-16).*

Όσες φορές ο Θεός κτυπούσε τους Αιγυπτίους, και τον Φαραώ με τις δέκα πληγές, μετά το τέλος της κάθε πληγής, ο Φαραώ μαλάκωνε και έδινε την άδεια να πάει ο Ισραήλ και να λατρεύσει τον θεό του. Όμως, αμέσως μετά άλλαζε γνώμη και σκλήρυνε περισσότερο από πριν. Αυτή η σκλήρυνση, ήταν ενέργεια του Θεού στην βούληση του Φαραώ, για να συνεχίσει να τον κτυπά με τις πληγές.

«Λέγει γαρ η γραφή των Φαραώ, ότι εις αυτό τούτο εξήγειρα σε όπως ενδείξωμαι εν σοι την δύναμίν μου και όπως διαγγελή το όνομά μου εν πάση τη γη» (στ. 17).

Και καταλήγει στο **συμπέρασμα**: «*Άρα ουν θέλει ελεεί ον δε θέλει σκληρύνει*» (στ. 18).

Το ζήτημα δεν είναι αν υπάρχει η βούληση, αλλά αν αυτή είναι «ελεύθερη». Από την στιγμή που επεμβαίνει ο Θεός στην «καρδιά» του Φαραώ («καρδιά», στην βιβλική γλώσσα σημαίνει το κέντρο των συναισθημάτων και της βουλήσεως), και την σκληραίνει για να ολοκληρώσει το σχέδιό του και να «δοξαστεί», σημαίνει ότι ο Φαραώ τίθεται σε μία νοητή σκακιέρα, όπου είναι προκαθορισμένος να ηττηθεί κατά κράτος.

Βεβαίως, αυτό δεν αποτελεί αδικία του Θεού, κατά τον Παύλο. Αμέσως εξηγεί: «*Ερείς ουν μοι· τι έτι μέμφεται; Τω γαρ βουλήματι αυτού τις ανθέστηκεν; Μενούνγε ω άνθρωπε, συ τις ει ο ανταποκρινόμενος τω θεώ; Μη έρει το πλάσμα τω πλάσαντι, Τι με εποίησας ούτως;*» (στ. 19-20).

Η βουλή του Θεού είναι παντοδύναμη και κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί. Ούτε έχει το δικαίωμα ο άνθρωπος να ρωτήσει τον Θεό.

Και συνεχίζει: «*ή ουκ έχει εξουσία ο κεραμεύς του πηλού εκ του αυτού φυράματος ποιήσαι ο μεν εις τιμήν σκεύος ο δε εις ατιμίαν. Ει δε θέλων ο θεός ενδείξασθαι την οργήν και γνωρίσαι το δυνατόν αυτού ήνεγκεν εν πολλή μακροθυμία σκεύη οργής κατηρτισμένα εις απώλειαν και ίνα γνωρίση τον πλούτον της δόξης αυτού επί σκεύη ελέους α προητοίμασεν εις δόξαν ους και εκάλεσεν ημάς ου μόνον εξ Ιουδαίων αλλά και εξ εθνών;*» (στ. 21-24).

Όπως ο κεραμέας φτιάχνει άλλα σκεύη για σπουδαία χρήση και άλλα για ευτελή, έτσι και ο Θεός, κατά τον Παύλο, κατασκευάζει άλλους ανθρώπους για να δείξει την οργή του και τους οδηγεί στην απώλεια, και άλλους ανθρώπους προετοιμάζει για την δόξα, δείχνοντας το έλεός του.

Στην επιστολή του Ιούδα του αδελφόθεου, αναφέρεται: «*άνθρωποι οι πάλοι προγεγραμμένοι εις τούτο το κρίμα ασεβείς*» (1: 4).

Όστε οι ασεβείς άνθρωποι, είναι από παλιά προγεγραμμένοι για να είναι ασεβείς.

Διομήδης